

ЛІНА АГАРКОВА: «НЕ ПОСПІШАЙТЕ ХОВАТИ УКРАЇНСЬКИЙ КІНЕМАТОГРАФ»

Національному центру Олександра Довженка виповнилось два роки. На запитання відповідає його генеральний директор Ліна Станіславівна Агаркова.

— *Ліно Станіславівно, давайте розпочнемо нашу розмову з питання: що є головним завданням центру?*

— Насамперед, збереження кінематографічної спадщини. Ні для кого не секрет, що ми досить недбало ставимось до наших кіноархівів. На відміну від рукописів, які, як прийнято казати, не горять, плівки псуються, розсипаються та зникають. Ми знаємо, скільки коштують брильянти, шедеври живопису, скульптури і т.п. Але чомусь ніхто не хоче оцінити вартість тих же фільмів Параджанова, Ілленка, Машенка. А це так само, як і довженківська спадщина, надбання держави. Її роботи не належать одній людині, хоча, відома річ, є авторські права. Вони належать нам усім, Україні. І ми повинні вишукати можливості для повернення на батьківщину художніх фільмів наших визнаних майстрів. В Росії зберігаються так звані вихідні матеріали (негативи, записи фонограм, шумових ефектів). Саме з них тиражуються копії, які ви потім бачите на екранах. До речі, терміни зберігання вихідних матеріалів, як мінімум, півстоліття (чого не скажеш про недовговічні відеоплівки).

— *Тим не менше, наскільки мені відомо, Росія не поспішає повертати на Україну наші кінематографічні цінності. Отже, про який вітчизняний кіноархів можна вести мову, коли відсутні ті самі вихідні матеріали?*

— Не раджу надто драматизувати ситуацію. Далеко не все краще, вироблене в Україні, потрапило в міцні обійми «старшого брата». Немало цінного є зараз і на вітчизняних кіностудіях. Інша справа, що утримується воно не належним чином. Завдання центру — зібрати все разом і забезпечити високоякісні умови зберігання. Тут вже, зрозуміло, без значних капіталовкладень не обійтись. Адже архіви повинні бути устатковані відповідними холодильними установками, а також устаткуванням для підтримки рівня вологості. Щодо україн-

ських матеріалів з російською «пропискою», то, мабуть, доведеться їх викупувати. Покажіть мені бодай одного архівіста, який би згодився розпрощатись зі своєю колекцією просто так. Тому вважаю, цю проблему треба вирішувати на найвищому державному рівні. Між іншим, в Україні є немало російських фільмів. Х можна цілком реально запропонувати замість наших.

— *Ліно Станіславівно, структуру Національного центру створили. А чи заклали під неї відповідний фінансовий фундамент?*

— У 1996 — 1997 роках держава виділила кошти на устаткування першого українського фільмосховища світового рівня. Сьогодні ми вже маємо гарне приміщення для зберігання національної кіноколекції. Десь до кінця нинішнього року «заселяться» приблизно 5 тисяч одиниць матеріалів. У розпорядженні центру цілий будинок на Голосіївській площі в Києві. З одного боку — це добре, а з іншого — практично немає коштів на його утримання. Адже нам виділяють гроші тільки на зарплату.

— *То де ж вихід?*

— Крім бюджетної діяльності (архівна справа), будемо й самі шукати можливості для заробляння грошей. Але оскільки це питання в процесі узгодження з нашим керівництвом, я поки що «розкривати карти» не хотіла б.

— *Якщо б з позицій історичних, художніх вартостей оцінити те, що зберігається в Україні, і те, що перебуває за її межами, то могли б сказати: зарубіжні кіноархіви (зрозуміло, українського походження) являють велику цінність?*

— Не відважусь дати однозначну відповідь. На мою думку, кожен фільм має цінність і кожен може бути затребуваний у свій час. Тому глибоко переконана, не слід зневажливо сприймати сучасну українську кінопродукцію. А тим більше, спішити ховати ук-

раїнський кінематограф. Нехай своє слово скаже найоб'єктивніший і найменш заангажований глядач на ім'я Час.

— *Вибачте, Ліно Станіславівно, але мене, як, очевидно, й інших моїх співвітчизників, більше хвилює саме сьогоднішній день українського кінематографа. Назвати його безхмарним навряд чи хтось відважиться...*

— Проте і виносити вердикт щодо тихого згасання я б не спішила. Український кінематограф бідно фінансується. Навіть виділені гроші й ті урізаються. Мало того, наша держава має велику заборгованість по фільмах вже створених. Абсолютно відсутня реклама вітчизняної кінопродукції. (Для порівняння: у багатьох країнах на це витрачається майже третина кошторису кожної стрічки). Але, незважаючи на складнощі, українське кіно живе і розвивається.

Минулорічний фільм Криштофовича «Приятель небіжчика» взяв участь у 28 кінофестивалях. Невже ви думаете, якщо б це було погано, то його б запрошували?! А «Співачка Жозефіна і мишачий народ» Маслобойщикова, що одержала не один приз?! А «Принцеса на бобах» одесита Новака, що так сподобалась багатьом?! Список цей можна продовжити. Впевнена, нехай не відразу, але поступово український глядач знову повернеться в кінотеатри.

— *Звідки такий оптимізм, коли грошей навіть на виробництво фільмів не вистачає?*

— А грошей завжди не буде вистачати. Вважаю, навіть за існуючих можливостей справу вдасться зрушити з мертвої точки. Наш центр не збирається бути стороннім спостерігачем. Ми настроєні широко і активно пропагувати вітчизняне кіномистецтво. Ми цілком здатні і в змозі це робити. У нашому будинку є три зали, де збираємось проводити ретроспективні перегляди, а також показ сучасних картин. Плануємо проведення семінарів, організацію кіношколи, творчих майстерень відомих кінорежисерів, операторів. Надіємось охопити кінопросвітницькою роботою якнайширші верстви підрастаючого покоління, молоді.

**Бесіду вела Наталя Семиволос.
«Независимость», 15.09.1998.**